

TOIMINTAKERTOMUS 2023

1 SÄÄTIÖ

Tekniikan edistämissäätiö sr (TES) on vuonna 1949 perustettu säätiö Teknillisen korkeakoulun 100-vuotisjuhlallisuuksiin liittyen. Säätiön perustajina oli 63 teollisuuden ja talouselämän merkittävää yhtiötä, organisaatiota ja henkilöä.

Tekniikan edistämissäätiön tarkoituksena on edistää tekniikan kehitystä Suomessa tukemalla siihen liittyvää koulutus- ja tutkimustoimintaa sekä yleensä lisätä teknillisen toiminnan edellytyksiä elinkeinoelämän eri aloilla.

Säätiö toimii tarkoituksensa toteuttamiseksi tukemalla teknillisen alan jatko-opintoja niin kotimaassa kuin ulkomaille sekä tukemalla tutkijavaihtoja. Säätiö myöntää kokovuotisia ja osavuotisia kokopäiväisiä tutkimusapurahoja, ensisijaisesti nuoremmille tutkijoille. Lisäksi säätiö myöntää post doc-apurahoja ulkomaille tehtäviin pidempiaikaisiin tutkijavierailuihin. Säätiö palkitsee tekniikan alan edelläkävijöitä.

2 APURAHAT JA PALKINNOT

Vuonna 2023 säätiö myönsi apurahoja ja palkintoja yhteensä 825 850 euroa (2022: 836 260 euroa) 88 tutkijalle ja opiskelijalle.

Säätiön vuoden 2023 apurahahaku järjestettiin 9.1. – 12.2.2023. Hakemuksia tuli yhteensä 389 (2022: 397) kappaletta sekä 25 esitystä palkintojen saajista. Yhteenlaskettu hakusumma oli n. 4,32 miljoonaa euroa. Strategian mukaisesti myöntöesityksessä on pyritty painottamaan koko- ja osavuosiapurahoja.

Suurimmat tekniikan alat hakemusmääriltään olivat informaatio- ja tietotekniikka, materiaali- ja nanoteknologia, sekä sähkötekniikka ja elektroniikka. Suurimmat hakemusmäärät kevään hakukierroksella vastaanotettiin Aalto-yliopiston tutkijoilta, jotka euromääräisesti yhteenlaskettuna saivat yhteensä 231 000 euroa. Sekä hakemus- että myöntömäärissä suurimpina Aalto-yliopiston jälkeen olivat Oulun yliopisto (yhteensä 129 000 euroa) ja Tampereen yliopisto (126 000 euroa).

Säätiö osallistui säätiöiden yhteisen Post doc-apurahapoolin sekä Post Docs in Companies (PoDoCo) -ohjelman toimintaan.

Tilikauden aikana on käyty läpi ennen 2020 myönnetyt ja 31.12.2023 mennessä ei nostetut apurahat. Erääntyneet apurahat ovat tilikauden aikana palautuneet yhteensä 185 000 euroa.

Säätiö palkitsi lisäksi alan edelläkävijöitä jakamalla nuori tutkija -palkinnon sekä hyvä opettaja -palkinnon. Nuori tutkija -palkinnon (10 000 euroa) sai TkT Aleksandr Ometov, Tampereen yliopisto. Hyvä opettaja -palkinnon (10 000 euroa) yliopisto-opettaja Heino Kuuluvainen, Tampereen yliopisto.

Toukokuussa järjestettiin apurahajuhla, johon kaikki apurahan saaneet olivat kutsuttu.

Tekniikan edistämissäätiön säännöissä säätiön tarkoituksiksi määritellään tekniikan kehitys Suomessa. Säännöissä ei ole apurahansaajille kansallisuus- tai kielirajoitteita. Tästä syystä Tekniikan edistämissäätiö vastaanottaakin joka vuosi huomattavan määrän hakemuksia tutkijoilta, joiden alempien korkeakoulututkintojen suorittamispaikka on jokin muu, kuin suomalainen yliopisto. Kansainväliset osaajat korostuvat näin ollen myös säätiön apurahansaajissa.

Hallituksen nimeämä apurahavaliokunta koostaa hallitukselle esityksen apurahoista ja palkinnoista. Apurahavaliokunnan jäseninä toimivat 2023 säätiön hallituksen edustajana professori Jorma Kyyrä, tutkimuslaitoksen edustajana Harri Kopola, yritysedustajana Reetta Kaila sekä säätiön apurahoista vastaavana asiamiehenä Marianna Jokila. Apurahavaliokunnan tukena työssä oli noin 20 tekniikan professoria, jotka tekivät esiarvioinnin edustamiensa tekniikan alojen hakemuksista apurahavaliokunnalle. Säätiö maksoi palkkion tuntiperusteisesti esiarviointiin osallistuneille asiantuntijoille.

3 TALOUS JA VARAINHOITO

Säätiön tilikauden tulos oli -1 017 074 euroa (2022: 6 200 086). Säätiön varsinaisen toiminnan kulut vuonna 2023, sisältäen hallinnon ja yleishyödyllisiin tarkoituksiin kohdistuvat myönnetyt avustukset ja muut päätökset, olivat -817 546 euroa (2022: 984 522), sijoitustoiminnan tuotot kuluineen -144 257 euroa (2022: 7 229 328). Taseen loppusumma oli 31 010 290 euroa (2022: 33 974 1019). Merkittävä ero edellisen tilikauden tulokseen selittyy pääosin sillä, että säätiö vuonna 2022 realisoi säätiön omistuksessa olleet 12 asuntoa reilulla viidellä miljoonalla eurolla.

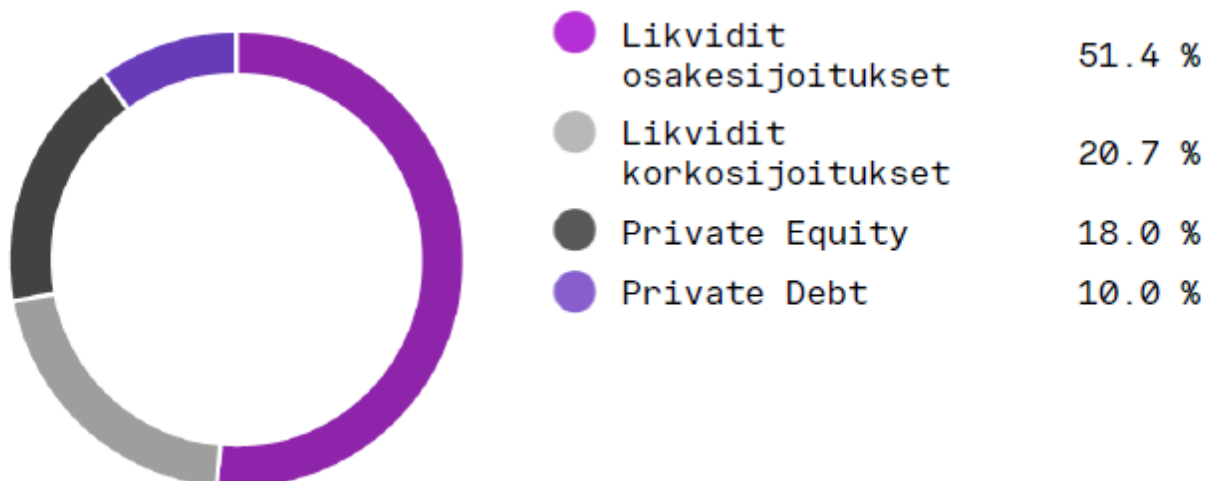
3.1.VARAINHOITO

Säätiön toiminta perustuu sen omistamien sijoitusten tuottoon. Sijoitustoiminnan lähtökohtana on sijoittaa varat tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti. Sijoitustoiminnalla haetaan hyvää riskikorjattua tuottoa yli ajan, alhaisia kustannuksia, laajaa hajautusta sekä riskienhallintaa. Koska säätiön sijoitushorisontti on pitkä, on merkittävä osa sijoitusomaisuudesta sijoitettuna osakkeisiin. Sijoitukset tehdään laajalla hajautuksella rahastojen ja indeksirahastojen kautta. Säätiön vuosittainen varainkäyttö ei perustu pelkästään yhden vuoden tuottoihin, koska suhdannevaihteluiden takia vuosittaisten tuottojen taso voi vaihdella merkittävästi. Vastuullisuusnäkökulmat huomioidaan päätöksenteossa ja sijoitusten seurannassa.

Vuonna 2022 säätiö päätti vaiheittaisesta irtautumisesta tekniikan alan säätiöiden ja rahastojen (TSR) yhteisestä varainhoidon hallinnointiyhteistyöstä, ja siirtymisestä säätiön itsenäiseen varainhoitoon. Tilikausi 2023 oli ensimmäinen vuosi uudella varainhoitomallilla tavoitteena parantaa toimintamallin tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä hallituksen suuntaan, sekä keventää tähän liittyvää hallinnollista työtä.

Säätiön sijoitusten markkina-arvo per 31.12.2023 oli 36 452 066 euroa (2022: 35 304 242). Tilikauden aikana säätiön varallisuusarvot kehittyivät suotuisasti. Vuosituotto oli 6,58 % ja sitä nosti ennen kaikkea kansainväliset likvidit osakesijoitukset ja toissijaisena likvidit korkosijoitukset. Kokonaistuottoa nosti loppuvuonna nähty osakemarkkinoiden vahva kurssinousu perustuen odotuksiin inflaation tasaantumisesta ja paluusta maltillisempaan korkotasoon. Heikoiten vuonna 2023 suoriutuivat epälikvidit alternatiivit sijoitukset kiinteistö- ja pääomasijoitusrahastoihin, sekä epälikvidit korkosijoitukset. Omaisuusluokkien väliset tuottoerot kasvoivat vuoden aikana ja erityisesti kiinteistösijoitusten tuotot jäivät selvästi negatiivisiksi vuoden loppupuoliskolla. Säätiön sijoituksista yhteensä 4,1%:a on sijoitettu kiinteistösidonnaisiin sijoituksiin likvidien ja epälikvidien sijoitusten puolella. Kehitykseen vaikutti kyseisten omaisuusluokkien korkosidonnaisuus ja riksipreemioiden kasvu, jotka osittain ovat heijastuneet viiveellä omaisuusarvoihin ja realisoituivat arvoihin erityisesti viimeisen vuosineljänneksen aikana. Historiallisesti kyseiset omaisuusluokat ovat tuottaneet vahvaa tulosta, ja tuottohajonta omaisuusluokkien välillä ilmentää säätiön harjoittaman riskienhallinnan ja hajautusstrategian toimivuutta.

Sijoitusten jakauma omaisuusluokan mukaisesti 31.12.2023:



4 HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Hallitus vastaa TES:n toiminnasta. Lisäksi TES:llä on valtuuskunta, jolla on säätiön säännöissä määritellyt tehtävät sekä toimitusjohtaja/asiamies, joka vastaa säätiön juoksevasta hallinnosta.

4.1 HALLITUS

Säätiön hallitukseen kuuluu säätiön sääntöjen mukaisesti 5–7 jäsentä, jotka valtuuskunta valitsee. Vuonna 2023 säätiön hallitukseen kuuluivat:

- hallitusammattilainen Johanna Lamminen, puheenjohtaja
- toimitusjohtaja Salla Pöyry, Procurator-Holding Oy, varapuheenjohtaja
- professori Jorma Kyyrä, Aalto-yliopisto
- hallitusammattilainen Juho Malmberg
- professori Kristiina Kruus, Aalto-yliopisto

- strategiajohtaja Tiina Nakari-Setälä, VTT

Hallitus kokoontui vuonna 2023 viisi kertaa, jonka lisäksi hallitus teki kolme per capsulam-päätöstä.

Hallitus on tilikauden aikana jatkanut säätiön hallintomallin uudistamista. Osana säätiön hallintomallin uudistamista hallitus päätti myös irtisanoa yhteistyösopimuksen Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiön kanssa koskien hallinnon tukipalveluja ja toimitiloja sekä luopua hallintomallista toimitusjohtajalla ja osa-aikaisesta henkilökunnasta. Samalla irtisanottiin sopimus taloushallinnon palveluista Balance Team Oy:n kanssa. Säätiön uudeksi asiamieheksi ja taloushallinnon kumppaniksi valittiin Navigator Partners Oy, jossa säätiön asiamiehenä toimii KTM, OTK Mia Bengts 1.5.2023 alkaen.

Tilikauden aikana hallitus on uudistanut säätiön strategiaa ja määritellyt säätiölle neljä fokusaluetta strategiakaudelle 2023-2026:



4.2 VALTUUSKUNTA

Säätiöllä on valtuuskunta, jonka nimeävät Aalto-korkeakoulusäätiö sr, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Työ- ja elinkeinoministeriö, Tekniikan Akateemiset ry, Tekniska Föreningen i Finland rf, Suomen Arkkitehtiliitto - Finlands Arkitektförbund ry, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, Metsäteollisuus ry ja Aalto-yliopiston ylioppilaskunta. Aalto-korkeakoulusäätiö nimeää kaksi jäsentä ja muut kukin yhden jäsenen. Valtuuskuntaan nimetään myös vähintään kaksi ja enintään kahdeksan jäsentä ns. lahjoittajien keskuudesta.

Vuonna 2023 säätiön valtuuskuntaan kuuluivat:

- hallituksen puheenjohtaja Marjo Miettinen, Ensto Oy, puheenjohtaja

- tutkimus- ja kehitysjohtaja Janne Pynnönen, Valmet, varapuheenjohtaja
- yliopisto-opettaja Petri Aarnio, Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
- kauppatieteiden tohtori Heli Arantola
- johtava asiantuntija Kai Husso, Työ- ja elinkeinoministeriö
- strategiajohtaja Anne Jalkala, Vaisala
- professori Seppo Junnila, Aalto-yliopisto
- tutkimusalueen johtaja TkT Kalle Kantola, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- professori Janne Laine, Aalto-Yliopisto
- professori Yrjö Neuvo, Aalto-yliopisto
- partner Pirkka Palomäki, Maki.vc
- asiantuntija Ida Parkkinen, Aalto-yliopiston ylioppilaskunta
- Mikaela Runeberg, Tekniska Föreningen i Finland
- johtaja Marjaana Suorsa, Metsäteollisuus
- johtaja Martti Surakka, Tekniikan Akateemiset TEK.

Vuonna 2023 valtuuskunta kokoontui kaksi kertaa. Kevätkokouksessa 10.5.2022 käsiteltiin säätiön vuoden 2022 tilinpäätös ja vuoden 2023 apurahat. Vuoden toinen kokous järjestettiin 13.12.2023 ja siinä käsiteltiin vuoden 2024 talousarvio ja toimintasuunnitelma sekä hallituksen ja valtuuskunnan kokoonpano 2024.

4.3 TOIMITUSJOHTAJA

Säätiön toimitusjohtajana toimi 31.8.2023 asti KTM Antti Aarnio. Osana säätiön hallintomallin uudistamista säätiö päätti tilikauden aikana muuttaa säätiön hallintomallia siten, että säätiön juoksevasta hallinnosta vastaa asiamies.

5 TILINTARKASTAJA

Säätiön tilintarkastajana toimii KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Jyri Salojuuri. Palkkio tilintarkastajalle maksettiin laskun mukaan.

6 PALKAT JA PALKKIOT

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsenille ei makseta palkkioita. Säätiön toimitusjohtajalle on tilikauden aikana maksettu 12 554 euroa. Säätiö maksoi palkkion tuntiperusteisesti esiarviointiin osallistuneille asiantuntijoille, vuonna 2023 yhteensä 12 250 euroa.

7 LÄHIPIIRITRANSAKTIOT

Kaikki taloudelliset toimet lähipiirin kanssa tapahtuvat markkinaehtoisesti käyvin arvoin ja säätiön etua ajatellen. Parhaan tietomme mukaan säätiö ei ole jakanut tilikauden aikana apurahoja tai muita osittain tai kokonaan vastikkeettomia taloudellisia etuja lähipiiriin kuuluville, eivätkä lähipiiriläiset ole antaneet tietoja,

että näin olisi tapahtunut. Säätiö ei ole antanut lähipiiriin kuuluville rahalainoja, vastuita tai vastuusitoumuksia.

8 MUUTA

TES jatkoi osallistumistaan varainhankintaan liittyvään Vastuullinen lahjoittaminen ry:n Hyvä Testamentti -kampanjaan.

Säätiö on Säätiöt ja rahastot ry:n jäsen. Tilikauden aikana säätiö ei ole ollut osallisena sulautumisessa eikä säätiön sääntöjä ole muutettu.

9 KATSAUS TULEVAISUUTEEN

Säätiön toiminta jatkuu vuonna 2024 säätiön tarkoituksen ja strategian mukaisesti.

Säätiön toimintaan liittyvät merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät omaisuuden tuottoon. Säätiö on varautunut tähän sijoitustoiminnan suunnitelmallisuudella sekä mukauttamalla apurahatoiminta kestäväälle tasolle suhteessa omaisuuden keskimääräiseen tuottoon.

Sijoitusympäristön tulevaisuuden näkymät ovat edelleen suhteellisen epävarmat. Merkittävin epävarmuustekijä on riski taloudellisesta taantumasta. Säätiöllä on vakaa taloudellinen asema ja laaja hajautus eri omaisuusluokkiin ja maantieteellisiin alueisiin. Likvidien korkosijoitusten paino on myös kasvanut aikaisemmasta ja nähdään, että tämä tuo merkittävää hajautushyötyä tulevaisuudessa korkotason noustua historiallisesti normaalimmalle tasolle.

HELSINGISSÄ 28.2.2024

HALLITUS